

ਵੀਰਵਾਰ, 19 ਸਤੰਬਰ, 2024

4 ਅੱਸੂ { ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 556
ਬਿਕਰਮੀ 2081
ਜਿਲਦ/VOL. : 73
ਅੰਕ/NO. : 109

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • THURSDAY, 19 SEPTEMBER, 2024

ਜਲੰਧਰ

‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ)	0181-5097305
ਗੋਪੀਕ੍ਰਿਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.L.)-00068/57 E-mail : nawanzamana@gmail.com ਸਕੈ : 12

ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਭਾਰੀ ਵੋਟਰਬਾਜ਼ੀ ਗੱਦਾ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ : ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਸੰਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗ 'ਚ ਗੁੰਮ-ਗੁਮਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ। 24 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੱਕ 58.19 ਵੀਸਦੀ ਪੋਲਿੰਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ ਪੋਲਿੰਗ 60 ਵੀਸਦੀ ਤੋਂ ਟੋਪ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਧਵਾਰ ਦੇ ਅਹਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਬਣਨ ਅਜੇ ਦੱਬਣੇ ਸਨ। ਉੱਚ ਇੰਦਰਬਲ ਵਿਚ 80.06 ਵੀਸਦੀ, ਪੰਦਰ-ਨਾਗਸੋਨੀ ਵਿਚ 76.80 ਵੀਸਦੀ, ਕਿਸ਼ਤਵਾੜ ਵਿਚ 75.04 ਵੀਸਦੀ, ਡੋਡਾ ਪੱਛਮੀ ਵਿਚ 74.14 ਵੀਸਦੀ, ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ 67.86 ਵੀਸਦੀ ਤੇ ਕੁਲਗਾਮ ਵਿਚ 59.58 ਵੀਸਦੀ ਪੋਲਿੰਗ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ 40.58 ਵੀਸਦੀ ਤਰਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਪੁਲਵਾਮਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੋਲਿੰਗ 50 ਵੀਸਦੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਟੱਪੀ ਸੀ। 2014 ਵਿੱਚ 60.03 ਵੀਸਦੀ ਪੋਲਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕਿਸ਼ਤਵਾੜ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਬਣੇ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਪੁੱਜੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵੋਟਰ ਪਰਚੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ : ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਤਾਰੇ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ 47 ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।
ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤਰਾਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਕਸ਼ਮਵਾਰ 12 ਤੇ ਛੇ ਸੀਟਾਂ। ਅਵਾਮੀ ਇਤਿਹਾਦ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਗੂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਜਿੰਦ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਤੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਜਿੰਦ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਮਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ

ਸ਼ਾਲਤੋਂਗ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਰਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਤਾਰੇ ਗਏ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ 47 ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ।
ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤਰਾਲ ਸੀਟ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ

ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਡੋਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਰਯੋਟ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਹ ਛੇ ਭੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ 100 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1951 ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਰ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ।

ਬਠਿੰਡਾ : ਡੱਬਵਾਲੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਗਹਿਰੀ ਫੈਕਟਰੀ ਨੇੜੇ ਗੱਦਾ ਫੈਕਟਰੀ (ਹੈਰੀਟੇਜ ਇੰਡਸਟਰੀ) ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਾਤ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਲਸਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਈ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (19), ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ (20) ਅਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ (20) ਹਨ। ਚਸ਼ਮਦੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾਰੀ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲਿਆ। ਫਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੱਡੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਪਿੰਡ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਸਿੰਧੂਗ, ਬੀ ਕੇ ਯੂ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਗੇਟ ਮੁਹਰ ਟੋਟ ਲਗਾ ਕੇ ਪੱਕਾ ਧਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਧਰਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਰਵਾਰ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨ।

ਗਰੁਲ ਦੀ ਜੀਭ ਵੱਢਣੀ ਨਹੀਂ, ਸਾੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ : ਭਾਜਪਾ ਸਾਂਸਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਨੇ ਗਾਇਕਵਾੜ ਵੱਲੋਂ ਗਰੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜੀਭ ਵੱਢਣ 'ਤੇ 11 ਲੱਖ ਦਾ ਇਨਾਮ ਐਲਾਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਤ ਅਨਿਲ ਬੇਂਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਭ ਵੱਢਣੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੀਭ ਸਾੜ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਰੁਲ ਗਾਂਧੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਵਾਦਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣ 'ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਰੋਡ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਵੀਨੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਚਾਰ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਅਜੇ ਮਾਕਨ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰਲਕ ਰੋਡ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਗਰੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਾਨ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤ, ਪੱਛੜੇ ਵਰਗੇ, ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਤਰਵਿੰਦਰ ਮਰਵਾਹਾ, ਯੂ ਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਰਘੁਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਨੇ ਗਾਇਕਵਾੜ ਵਿਰੁੱਧ 351, 352, 353, 61 ਤਹਿਤ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿ ਗਰੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਾਨ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤ, ਪੱਛੜੇ ਵਰਗੇ, ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਤਰਵਿੰਦਰ ਮਰਵਾਹਾ, ਯੂ ਪੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਰਘੁਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੋਨੇ ਗਾਇਕਵਾੜ ਵਿਰੁੱਧ 351, 352, 353, 61 ਤਹਿਤ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਗਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਗਰੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਤੇ ਦਲਿਤਭੇਦਕ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਗਾਇਕਵਾੜ ਨੇ ਗਰੁਲ ਦੀ ਜੀਭ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 11 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਲਾਹੂ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਤਲਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੋਗਨ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਬਦਲ ਜ਼ਮੀਨ ਘਪਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਲਾਹੂ ਪੁਸ਼ਾਦ ਯਾਦਵ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ ਤੇ ਤੇਜ ਪੁਤਾਯ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਹੋਣ ਲਈ ਸੋਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਈ ਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਉਤੇ ਗੋਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣਾਏ।
ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ
ਵਿਵਾਲ : ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਬਾਸ ਦੇ ਮੰਗੇਬਰ ਮੋਤੇਈ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੇ ਮੰਗੇਬਰ ਅਧੁਨਿਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨਾਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਭੱਜ ਗਏ। ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ 'ਚ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਬੰਦੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮ-ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਟੀਚਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ
ਭੋਪਾਲ : ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 3 ਸਾਲ 7 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਕਬਿਤਾ ਤੋਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ-ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਪੋਕਸੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੇ 28 ਸਾਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕ ਕਾਸਿਮ ਰੋਹਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਪਿਐੱਕ ਬੁਕਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੰਦੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਧੀ ਦੇ ਗੁਪਤ ਅੱਗ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇਖ ਕੇ ਸਕੂਲ ਪੁੱਛਣ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।

49800 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਹੌਲਦਾਰ ਕਾਬੂ

ਜਲੰਧਰ, (ਸ਼ੈਲੀ ਐਲਬਰਟ)– ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਨਕੋਦਰ ਦਿਹਾੜੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੌਲਦਾਰ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 49800 ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਦਰੋਸਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੀ ਐੱਚ ਜੀ ਵਿੱਚ ਸੱਦਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ 2017 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਾਂਡਰ, ਪੰਜਾਬ ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ (ਪੀ ਐੱਚ ਜੀ) ਦਫ਼ਤਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਲਈ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾਉਣ ਬਦਲੇ 6,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਜੋਂ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੌਲਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ-ਪੇਅ ਗਾਰੀ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਐੱਚ ਡੀ ਐੱਫ ਸੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਟਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ 10,000 ਰੁਪਏ (ਪ੍ਰਤੀ ਟਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ) ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 9800 ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐੱਚ ਡੀ ਐੱਫ ਸੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 49,800 ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ।
ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਿਲਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਥਾਣਾ ਜਲੰਧਰ ਰੱਜ ਵਿੱਚ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੌਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਬਿੱਲ ਅਗਲੇ ਅਜਲਾਸ 'ਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਬਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਦੇ ਸਰਦ ਭੁੱਤ ਅਜਲਾਸ 'ਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿੱਲ (ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਲ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲੇ 'ਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਵਿੰਦ ਪੈਨਲ ਨੇ ਮਾਰਚ 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੋਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਫੈਟਰ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੈਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਰਚਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਬਚੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਆਪ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਚੋਣ ਅਮਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1951-52, 1962 ਅਤੇ 1967 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

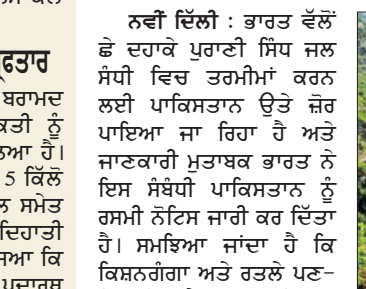
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਬਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੋਸ਼ਲ ਦੇ ਸਰਦ ਭੁੱਤ ਅਜਲਾਸ 'ਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿੱਲ (ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਲ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲੇ 'ਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਵਿੰਦ ਪੈਨਲ ਨੇ ਮਾਰਚ 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੋਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਫੈਟਰ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੈਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਰਚਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਬਚੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ‘ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਆਪ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਚੋਣ ਅਮਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1951-52, 1962 ਅਤੇ 1967 'ਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਫਾਸਫੇਟ ਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਦਾਂ 'ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਫਾਸਫੇਟ ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ (ਪੀ ਐੱਫ ਕੇ) ਆਧਾਰਤ ਖਾਦਾਂ ਲਈ 2024-25 ਦੇ ਹਾੜੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਾਸਤੇ 24475.53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਫਾਸਲਾ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵਾਇਟੀ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿਣ। ਹਾੜੀ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਸੰਭਾਵਤ ਬਜਟ ਲੱਭ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 24475.53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਹੇਗੀ। ਪੀ ਐੱਫ ਕੇ ਖਾਦਾਂ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2010 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਐੱਨ ਐੱਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਯੂਰੀਆ, ਡੀ ਏ ਪੀ, ਐੱਮ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਸਲਫਰ ਦੀਆਂ ਕੋਮਾਂਡਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐੱਫ ਕੇ ਖਾਦਾਂ ਉਤੇ 2024 ਦੇ ਹਾੜੀ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਐੱਨ ਐੱਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੰਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਸੋਧਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿੰਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨਗੰਗਾ ਅਤੇ ਰਤਲ ਪਣ-ਸ਼ਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ—ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਿੰਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਤਹਿਤ ਸਿੰਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਲਈ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 30 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਸਿੰਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਹਿੱਸੇ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤਹਿਤ ਸਿੰਧ, ਜੇਹਲਮ ਅਤੇ ਝਨਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ।

ਗਹੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਹੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੜਕੀਆ ਘਾਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਮੋਘਾਟ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੱਖਰਾਂ (ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ) ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਦਰਿਆ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੋਭ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੀਵਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪੱਕੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੌਂਕੇ ਟਨ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਗਾ ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਕਬਜ਼ੇ ਏਨੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਾ ਵਾਰਾਨਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਡੁੱਬ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ।

ਗਹੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਹੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੜਕੀਆ ਘਾਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਮੋਘਾਟ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੱਖਰਾਂ (ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ) ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਦਰਿਆ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੋਭ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੀਵਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪੱਕੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੌਂਕੇ ਟਨ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਗਾ ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਕਬਜ਼ੇ ਏਨੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਾ ਵਾਰਾਨਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਡੁੱਬ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ।

ਗਹੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਹੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੜਕੀਆ ਘਾਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਮੋਘਾਟ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੱਖਰਾਂ (ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ) ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਦਰਿਆ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੋਭ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੀਵਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪੱਕੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੌਂਕੇ ਟਨ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਗਾ ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਕਬਜ਼ੇ ਏਨੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰਾ ਵਾਰਾਨਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਡੁੱਬ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ।

ਗਹੀਆਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਲਬਾ ਗੰਗਾ ਕੰਢੇ ਹੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਿੜਕੀਆ ਘਾਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਘਾਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਮੋਘਾਟ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਮੋ ਭਗਵਾਨ ਸਿਵ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੱਖਰਾਂ (ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ) ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਦਰਿਆ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸੋਭ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੀਵਰ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪੱਕ

ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ

ਵੀਰਵਾਰ, 19 ਸਤੰਬਰ 2024

ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨੂੰ ਬਰੇਕਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾ ਕੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਤੋੜ-ਫੌੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਰਹੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਨੇ ਵਕੀਲ ਸੀ ਯੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੋਈਆਂ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬਿਉਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪਥਰਾਅ ਤੋਂ ਤਰੰਤ ਬਾਅਦ ਤੋੜ-ਫੌੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਕਿਹਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਿਦ ਖਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਉੱਪਰ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਾਵਾ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਸਟਿਸ ਗਵਈ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਤੋੜ-ਫੌੜ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੋੜ-ਫੌੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੋੜ-ਫੌੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਚਿੱਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਢਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਬਾਅਦ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰੱਖੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਨਕ-ਸੱਥ

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵਧਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚਿੰਤਾਜਨਕ

ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਕਿ ਸਰਦੀ ਸੂਬਾ ਹੈ ਇਥੇ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਅੱਜੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਨ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਤਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਗਾ ਛੱਬੀ ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਜੰਗ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਰ ਇੱਕ ਮਸਲਾ ਹਨ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹਥਿਆਰ ਕਲਚਰ ਵੱਲ ਖੱਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣਾ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੰਜੂ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੌਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਬਾਹ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਗਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਜਦਕਿ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਪਰਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ੋਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਕੋਈ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਨੱਲੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦੇ ਮੌਤਦ ਬਾਰੇ ਜਾਚ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਸਲੇ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿੱਟ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਖੁੱਟਣੇ ਹੋਣਗੇ।

-ਜਨਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, 70873-67969

ਆਪਣੇ-ਆਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਈਏ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੋਕਾ ਯੁਗ ਸੁਨਾਵਣਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਯੁਗ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਤੇ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂੰਹਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਨਾਖੁਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਅਣਜਾਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਦੋਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਿਲੇਗੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਨਾ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਾ ਕਰੇ, ਧਨ-ਦੌਲਤ ਨਾ ਖਾਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਅਧੂਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ, ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਕਤ ਦੀ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੀ ਢਾਂਚਾ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ, ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਕਤ ਦੀ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੀ ਢਾਂਚਾ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ, ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਕਤ ਦੀ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੀ ਢਾਂਚਾ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ, ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵਕਤ ਦੀ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ।

-ਭਾਰਤ ਨਰਿੰਦਰ ਭੱਖਰ ਬਲਵੰਤਵਾਲੀ, 62841-45349

ਮਨੀਪੁਰ : ਰੋਮ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਮਨੀਪੁਰ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁਣ ਗ੍ਰਹਿ ਯੁੱਧ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੌਤੋਈ ਅਤੇ ਕੁੱਕੀ ਵਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਗਰਮ-ਤੌੜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਗਠਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਨਵੇਂ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਉਪਕਰਨਾਂ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਲਬਧ-ਹੇਠਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਭਿੜਦੇ-ਮਰਦੇ ਵੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਰਕਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਆਖਿੰਦੇ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ 'ਚ ਸ਼ੱਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਚੋਣ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਭਾਜਪਾ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਸ-ਯੁਕਤ ਯੁੱਧ ਕੁਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਤਨ ਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਪਰ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਮਨੀਪੁਰ ਬੇਘਕੀਨੀ, ਫਲ-ਕਪਟ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਸ-ਯੁਕਤ ਯੁੱਧ ਕੁਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਤਨ ਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਪਰ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਮਨੀਪੁਰ ਬੇਘਕੀਨੀ, ਫਲ-ਕਪਟ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਸ-ਯੁਕਤ ਯੁੱਧ ਕੁਵਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਤਨ ਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਪਰ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਪੰਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ, ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ 26000 ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਐਫ ਜਵਾਨ ਤੈਨਾਤ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 2000 ਹੋਰ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਦ ਵੀ ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਬੂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿੱਤ-ਦਿਹਾੜੇ

ਵੱਡੀਆਂ ਵਾਰਦਾਦਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੀਪੁਰ ਅਸਲ 'ਚ ਦੋ ਰਾਜ ਹਨ। ਚੁਤਾਚੰਦਪੁਰ, ਫੋਰਸਵਾਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਪੋਕਪੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਤੇਂਗਨੋਪਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਵਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮੋਰੋਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਕੀ-ਜੋਮੀ ਅਤੇ ਨਾਗਾ ਦੀ ਹਲੀ-ਮਿਲੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੁਕੀ ਜੋਮੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਤੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਦਾ ਲਗਭਗ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਮੋਤੋਈ ਅਤੇ ਘਾਟੀ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸੇ 53 ਫੀਸਦੀ ਮੌਤੋਈ ਆਬਾਦੀ ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ 60 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕੁੱਕੀ, ਨਾਗਾ ਅਤੇ ਜਨ-ਜਾਤੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁੱਕੀ-ਜੋਮੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਜਿਸੇ ਮੌਤੋਈ ਬਹੁਮਤ 'ਚ ਹੋਣਾ। ਮੌਤੋਈ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਥੱਭਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਗਹਿਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮੌਤੋਈ ਅਤੇ ਕੁੱਕੀ-ਜੋਮੀ ਵਿਚਕਾਰ। ਨਾਗਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪਿਲਾਫ ਆਪਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਤੋਈ ਬਨਾਮ ਕੁੱਕੀ-ਜੋਮੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੀਰੇਨ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਕੀ-ਜੋਮੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਤੋਈ ਫਿਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਪਰ ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਸਥਿਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਥੇ ਕੋਈ ਨਾਮ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ। ਸੱਭ ਕੁਝ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਚੌਧਰੀਆਂ ਹੱਥ ਹੈ।

ਮਨੀਪੁਰ 'ਚ ਦੋ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਝੜਪਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਤੋਈ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਕੀ ਫਿਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੰਸਾ

'ਚ 221 ਲੋਕ ਮਰੇ ਅਤੇ 60000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਘਰ ਹੋਏ। ਪਿਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਇਸ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਤਬਾਹ ਹੋਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਨਾਹ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਚਰਚ, ਮੰਦਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਨੀਪੁਰ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭੀੜ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਦ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਅੰਗਰਾਜ਼ੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਹੀ ਦੰਗਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੀੜ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰਾਜ਼ੀ ਨਿਰਵਸਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਘੁੰਮਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੇਠ ਉਤਪਾਤੀਫ਼ਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਕਸ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਸ਼ਰਮਸਾਹ ਕੀਤਾ।

ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਤ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਕੋ-ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੌਤਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਖਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸਾਥ ਇੱਕ ਸਹਿਜੀਵੀ ਸੰਬੰਧ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਜਾਹ ਮੀਆਮਾਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਗੋਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਉਹ ਅੰਤਿਮਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ-ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਗਰਮ-ਸਰਦ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਗਰਕ ਹੋਣਾ ਸੁਝਾਵਕ ਹੈ।

ਮਨੀਪੁਰ 1949 'ਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ

ਬਣਿਆ। 1972 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਥੇ ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ 'ਚ ਆਈ. ਐਲ. ਪੀ. ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਣ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਾਰਨ ਵਦ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵਥਰੇਵੇਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਤੇ ਚੁੱਪੀ ਵੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਨੀਪੁਰ 'ਤੇ ਚੁੱਪੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸ਼ੰਕਾ ਗਹਿਰੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਫਿਰਕਿਆਂ 'ਚ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਉਥੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤਾਂ ਦਰਸਾਏਗਾ ਹੀ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕੇ ਅਕਸ 'ਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਲਿਆਏਗਾ, ਪਰ 9 ਜੂਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੋਦੀ ਮਨੀਪੁਰ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਇਟਲੀ, ਰੂਸ, ਆਸਟਰੀਆ, ਪੋਲੈਂਡ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ, ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਦਾ ਮਹਾਂਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿੰਬਬਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ : 'ਮਨੀਪੁਰ ਕੇ ਜਲਨੇ ਦੇ, ਮੈਂ ਮਨੀਪੁਰ ਕੀ ਧਰਤੀ ਪਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੁੰਗਾ' ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਬਿਲਕੁਲ ਉਥੇ ਕੀ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਗੁਜਰਾਤ ਦੌਰਿਆਂ, ਸੀ ਏ ਏ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਪਿਲਾਫ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੇਖੀ ਸੀ। ਮਨੀਪੁਰ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜਾ (ਨੀਰੋ) ਬੰਸਰੀ ਵਜਾ ਰਹਾ ਹੈ, ਰੋਮ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ : 98158-02070

ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਹਿਜਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਜੀਵਨ ਅਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੋ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਛਾਣੋ, ਜੀਵਨ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ? ਇਹ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਹੋ ਗਿਆ। ਨਿੱਤ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਫਸੋਸ ਜਿਤਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਹੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਥਾਂ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ, ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੈਲਫੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾਗੁਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਗੀਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਆਂ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸੇ ਕਿਉਂ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਅੱਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਵੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਮੋਟਰ-ਸਾਈਕਲ, ਸਕੂਟਰ-ਸਕੂਟਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਬੱਚਾ ਬਿਨਾਂ ਵਹੀਕਲ ਤੋਂ ਦੋ

ਕਦਮ ਵੀ ਚੱਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਣ-ਆਉਣ ਲਈ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਈ-ਕਈ ਵਾਹਨ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਏ ਹੋ, ਪਰ ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਟੈਕਿਕ ਪੁਲਸ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਅੱਖ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਕੰਮ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸੀਂ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਦੇ ਹਾਂ।

ਅਕਸਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲ ਆਪਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਤਾਬ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਲੰਘ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਵਾਧੂ ਪਾਸ ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਵਾਹਨ ਅੱਗੇ ਲੱਗੀ ਵਾਂਗ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣੀ ਹੋਵੇ। ਅਕਸਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜ਼ ਤੋਂ ਵਾਹਨ ਮੌਜ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਛੱਡ ਕੇ ਸੱਜੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੂਜੇ ਵਾਹਨ ਨੇ ਮੁੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦਿਸ਼ਾ ਸੂਚਕ (ਇੰਡੀਕੇਟਰ) ਵੀ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਈ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਵਾਹਨ ਦਾ ਹਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਹਾਰਨ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਹੋ ਸਕੇ।

ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ, ਮੋਟਰ-ਸਾਈਕਲ, ਬੱਸ ਲੱਤ ਲਗਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਦੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਵਾਹਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੱਢਣਾ ਹੈ। ਬਸ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਦੂਜੇ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਹਨ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਿਆਂ ਹੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਲੱਕੀਂ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਚੱਲ ਰਹੇ ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਸਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਸਾਈਡ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਗੇ-

ਪਿੱਛੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਬਰੇਕ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਆ ਰਹੇ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਾ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੂਜੇ ਵਾਹਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੱਲਦੇ ਵਾਹਨ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਮੋਬਾਇਲ ਸੁਣਨੇ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਨੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਮੋਟਰ ਕੁਕ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ ਅੱਖ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਰਨ ਏਨੇ ਭਿਆਨਕ ਆ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਤਾਂ ਨੌੜੇ ਆ ਕੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹਾਰਨ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਾਹਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕ

ਪਾਵਰਕਾਮ ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਲੋਕਵਾਲ, (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਪਲ) ਪਾਵਰਕਾਮ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟੂ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਗੂ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਲ, ਖੁਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੋ ਸੀ. ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਰੌੜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਵਰਕਾਮ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਉਟਸੋਰਸਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ 20 ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੌਤ ਦੇ ਸੁਹਾਗੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਕੇ ਰੋਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭੇ ਲਾਭੇ ਜਾਂਚੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਹਿਆਂ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਟਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੀ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵਧੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਣ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਧਰਨਾ/ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਰੌੜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਗਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪਾਵਰਕਾਮ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਨੇਕੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਖੁਰਾਕੀ ਤੌਰ, ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਤੇ ਪੌਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ : ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ, (ਰਫ਼ਾਯੁਲ ਖ਼ੁੱਲਰ) ਸਾਲ 2024 ਦੌਰਾਨ ਜਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰੀ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਿੱਖਰਕੋਟ ਹੋ ਕਿ ਜਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2023-24 ਦੌਰਾਨ 2022 ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਵਾਕਿਆ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 30 ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਜਾਂ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਪਾਟ ਪਿੰਡ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸਪਾਟ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ 29 ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੂ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਬਲਾਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡਾ. ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੌਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਹੈਪੀਸੀਡਰ, ਸਮਾਰਟ ਸੀਡਰ, ਸਰਵੇ ਸੀਡਰ ਨਾਲ ਬੀਜੀ ਕਣਕ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਢਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟ ਉਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਨਸੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਖੜਾ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 1000 ਕਿਲੋ ਜੈਵਿਕ ਕਾਰਬਨ, 14 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟਰੋਜਨ, 6 ਕਿਲੋ ਫਾਸਫ਼ੋਰਸ, 63 ਕਿਲੋ ਪੌਟਾਸ਼, 4 ਕਿਲੋ ਸਲਫ਼ਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭ ਖੁਰਾਕੀ ਤੌਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਧਾਰਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੇਕਟਾ ਵਿੱਚ 30 ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਰਾਕੀ ਤੌਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੈਰ-ਖੁਰਾਕੀ 6000 ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਰਾਕੀ ਤੌਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚਲੇ ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਰੱਖਣ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਵਾਹ ਕੇ ਕਣਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ 19 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦਿਆਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਤਾਈ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਨਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ 'ਚ ਗਰਲਜ਼ ਗਾਈਡ ਤ੍ਰਿਤਿਯਾ ਸੋਧਨ ਕੈਂਪ

ਜਲੰਧਰ, (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ/ਜੰਗੀ ਕੌਰ) ਸਰਕਾਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ 4 ਰੋਜ਼ਾ ਗਰਲਜ਼ ਗਾਈਡ ਬਰਥ ਸੋਧਨ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਰਜਨੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਗਏ ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ 11 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਅਧਿਆਪਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਨੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਨੀਤਾ ਨਾਰੰਗ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਲਜ਼ ਗਾਈਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਉਠੀਕ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ, ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗਾਈਡ ਸਲਾਮੀ, ਪਰੋਡ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲੈੱਪ ਅਤੇ ਰੱਸੀ

ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਸਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੈਂਪ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਟੈਟ ਵੀ ਲਾਏ ਗਏ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਚਾਂਡੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਮਿਤ ਗਗਨੇਸ਼ਾ ਸਮੇਤ

ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਗਰਲਜ਼ ਗਾਈਡ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਮਿਤ ਗਗਨੇਸ਼ਾ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਟੈਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ਿਆ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਗਾਈਡ ਬੁਣਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ਿਆ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਗਾਈਡ ਬੁਣਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ਿਆ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਗਾਈਡ ਬੁਣਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗਾਇਕ ਆਰ ਨੇਤ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਧਮਕੀ, ਮੰਗੀ 1 ਕਰੋੜ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ

ਪੰਜਾਬ (ਗੋਰਵਾਲ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗੋਰਵਾਲ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਬਲਬਾਗ ਹੈ, ਧਮਕੀਆਂ ਆਮ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਗੁਣਾ ਗਾਇਕ ਆਰ ਨੇਤ ਨੂੰ ਗੋਰਵਾਲ ਤੋਂ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਕਾਲ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ ਨੇਤ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਆਰ ਨੇਤ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਕਤ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਆਰ ਨੇਤ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਈਬਰ ਸੈਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਆਰ ਨੇਤ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ

ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭੈਣੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫਿਰੌਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤੌਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਰ ਨੇਤ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਉਠਾਉਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਲ ਹੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਏ ਪੀ ਫਿਲਿੱ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਸਨ। ਮਾਮਲਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੋਰਵਾਲ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ 'ਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਸੁਨਾਮ, (ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੰਸਲ, ਹਾਕਮ ਭੱਟੀ) ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ੇਰ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 'ਹਿੰਦੀ ਵਿਦਵਾਨ' ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਆਨਲਾਈਨ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਏ ਗਏ ਗ੍ਰਿਫਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਏ. ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੇ, ਬੀ. ਏ. ਭਾਗ ਤੀਜਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਤੇ ਬੀ. ਏ. ਭਾਗ ਚੌਥਾ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਦਵਾਨ

ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਸਾਥੇ ਲਈ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ 'ਏਕਤਾ' ਦੇ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਧਮ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।

ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਠਨ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਿਗਜ਼ੈਂਡਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ) ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਨ. ਸੀ. ਸੀ. ਦੇ ਬੱਚੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਰਚ ਪਸਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੰਬੋਧਤ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਊਸ ਮਾਸਟਰ, ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪਿੰਡ, ਵਾਲੀ ਕੋਪੇਟ, ਪ੍ਰੀਫਿਕਟ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਤੇ ਲਿਟਰੇਰੀ ਲੀਡਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਹੋਡ ਗਰਲ, ਫੁੱਟ ਬੁਆਏ, ਵਾਲੀ ਕੋਪੇਟ ਗਰਲ, ਵਾਲੀ ਕੋਪੇਟ ਬੁਆਏ, ਸਪੋਰਟਸ ਹੋਡ, ਗੁਣਾਤਮਕ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਹੋਡ ਦਾ ਵੀ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਇਹ ਉੱਚੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਚੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਜੂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਧੂਥੀ ਨਿਭਾ ਸਕਣ। ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਮੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਚੰਗੇ

ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਚੀਫ਼ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਾਲੀ ਕੋਪੇਟ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਬੋਧਕ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਟਾ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਤੇ ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਤੇ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਮੱਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਰਵ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਚੇਰੀਆਂ ਮੰਜਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਸਕਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਅ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ।

ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੈਂਕੋ ਬਰਮਾ, ਜਗਜੀਤ ਰਾਏ)-ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਵੱਲੋਂ ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਗਰ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਅਫ਼ਸਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੋਲੀ ਵੀ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁੱਪ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਤੇ ਐੱਨ.ਜੀ.ਐ. ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰੋਲੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸਮਰਲਾ ਰੋਡ ਤੱਕ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਆਝੂਤੀ ਐੱਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰਿ ਕੁੰਦਰਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਮੱਕੜ, ਬੁੱਝ ਅੰਬੇਸਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਸੇਨੀਟਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਹਿਤ ਜੈਨ ਕਲਰਕ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀ ਐੱਫ ਨਵਰੀਤ ਕੌਰ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੋਮਨ, ਮਨੀਵੰਦਰ ਚਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਚਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੈਂਕੋ ਬਰਮਾ, ਜਗਜੀਤ ਰਾਏ)-ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਵੱਲੋਂ ਸਵੱਛਤਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਗਰ ਸਮਾਜਿਕ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਅਫ਼ਸਰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੋਲੀ ਵੀ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁੱਪ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਤੇ ਐੱਨ.ਜੀ.ਐ. ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰੋਲੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸਮਰਲਾ ਰੋਡ ਤੱਕ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਆਝੂਤੀ ਐੱਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰਿ ਕੁੰਦਰਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਮੱਕੜ, ਬੁੱਝ ਅੰਬੇਸਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਸੇਨੀਟਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਹਿਤ ਜੈਨ ਕਲਰਕ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀ ਐੱਫ ਨਵਰੀਤ ਕੌਰ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੋਮਨ, ਮਨੀਵੰਦਰ ਚਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਚਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਅਨੀਮੀਆ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਵਾਇਆ

ਸ਼੍ਰੀ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਭਾਰਦਵਾਜ)-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਰਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਯੋਜਨਾ (ਐਨਐਸਐਸ) ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਛਾ ਮਾਹ ਦੇ ਇਸੇ ਵਜੋਂ ਅਨੀਮੀਆ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅਨਾਮਿਕਾ ਸੇਨੀ ਤੇ ਡਾ. ਅਰਾਤ ਨੇ ਅਨੀਮੀਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ 100 ਐਨਐਸਐਸ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਮਨੀਕਾ ਐੱਸ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਫ਼ਸਰ, ਐਨਐਸਐਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿਨ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਪੀ-ਐਸਟੀ, ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਗੱਲਬਾਤ, ਪੋਸਟ-ਟੈਲਿਗ੍ਰਾਫ ਤੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰ ਐਕਟਿਵ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਸ਼ੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਡਾ. ਅਨਾਮਿਕਾ ਸੇਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੀਮੀਆ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੀਮੀਆ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲਾ ਅਨੀਮੀਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਰੂਪ ਆਮਲ ਹੈ ਤੇ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਬਕਾਵਟ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੋਧਿਕ ਕਾਰਜ। ਡਾ. ਸੇਨੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਉਲਝਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਲਚੀ ਨਿਦਾਨ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਖਲ ਐਦਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਚਨਬੱਧ : ਭਰਾਜ

ਸੰਗਰੂਰ (ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ) ਹਲਕਾ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਰਾਜ ਨੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 20 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਤਰਕੀਬਨ 86 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਗੰਗਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਰਥਿਕ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕ ਭਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਰੌੜ ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ

ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਇਕਮਿਲ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੌਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ, ਤੁਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹੁਣ ਸਾਬੰਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਤੇ ਤੁਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਠੋਸ ਤੇ ਤਰਕ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਚ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਭਗਤ ਭਾਈ ਕਾ, (ਰਾਜੀਵ ਗੋਲਿੰਗ) ਦਾ ਆਕਸਫੋਰਡ ਸਕੂਲ ਆਫ਼

